

VISIE DEMOCRATISERING EUROPESE UNIE

DWARS COMMISSIE INTERNATIONAAL - APRIL 2013

INHOUDSOPGAVE

<i>Inleiding</i>	3
------------------------	---

1. DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT

<i>Democratische hervormingen</i>	4
<i>Subsidiariteit</i>	4

2. SOLIDARITEIT

<i>Eurocrisis</i>	5
<i>Bankenunie en politieke unie</i>	5
<i>Europees belastingbeleid</i>	6
<i>ESM</i>	6
<i>Een sociaal sterk Europa</i>	6

3. EUROPA IN DE WERELD

<i>Europa als baken van vrede</i>	7
<i>Buitenlands beleid</i>	7
<i>Veiligheid</i>	8
<i>Uitbreiding</i>	8
<i>Slot</i>	9
<i>Verklarende woordenlijst</i>	10

INLEIDING

Sinds de Nederlandse kiezer het Europees grondwettelijk verdrag verwierp, woedt er een felle nationale discussie over de kosten en baten van het Europese project. Deze discussie is alleen maar heftiger geworden als gevolg van de economische crisis. Dit stuk heeft als doel de DWARSe positie in dit debat onder het voetlicht te brengen en aan te geven hoe wij Europa in 2025 voor ons zien.

DWARS streeft een wereld zonder grenzen na, en is er dan ook van overtuigd dat *Neerlands* toekomst op weg hierna binnen de Europese Unie ligt. De droom van een door haar gemeenschappelijke geschiedenis en cultuur verenigd en *vredig* continent werd geboren in de nasleep van de gruwelen van de Tweede Wereldoorlog. Maar ook voor de toekomst is het Europese ideaal niet uitgespeeld: ons vaderland, dat mede aan de basis van het Europese project stond en in het hart van het continent gelegen is, kan zich als open samenleving niet achter de dijken terugtrekken. Verdere Europese integratie is net zo onvermijdelijk als het opkomen van de zon, zodat een anti-Europese koers geen realistisch alternatief is.

DWARS is zich er echter wel van bewust dat in grote delen van de Nederlandse samenleving de afkeer tegen de Brusselse instituties groot is. DWARS zal de eerste zijn om toe te geven dat de huidige Europese instellingen niet voldoen. Europa moet democratischer, socialer en Europese samenwerking moet hoger in het vaandel staan. Wij zijn er echter van overtuigd dat deze vijandigheid voor een groot gedeelte berust op een ,vaak door politici aangewakkerd, misverstand: namelijk dat de Europese integratie een gevaar is voor het voortbestaan van de Nederlandse politieke onafhankelijkheid en identiteit. De Nederlandse onafhankelijkheid is namelijk een mythe op zich: Nederland is, was en blijft in de toekomst altijd afhankelijk van zijn buurlanden. Verdere samenwerking zal ook niet betekenen dat de Nederlandse identiteit zal vervagen. In de toekomst zal de burger zich naast Europeaan ook Nederlander blijven voelen, zoals de opkomst van een nationale identiteit er ook niet voor zorgde dat Nederlanders zich geen Rotterdammer, Fries of Limburger meer voelden. DWARS heeft dan ook een democratisch Europa voor ogen dat zowel de culturele diversiteit van ons continent ondersteunt als haar volkeren in kracht verenigt.

In dit stuk wordt de visie van DWARS op de volgende terreinen gegeven: de democratische legitimiteit van Europa, Europese solidariteit en de positie van Europa in de wereld.

1. DEMOCRATISCHE LEGITIMITEIT

Democratische hervormingen

DWARS is van mening dat de Europese instituties democratischer moeten worden zodat haar legitimiteit wordt vergroot en dat de burger meer wordt betrokken bij Europese besluitvorming. Voor de veranderingen die DWARS voorstelt, is in een aantal gevallen een nieuw verdrag nodig. De vorming van dat verdrag is een mooie kans om burgers meer te betrekken bij die discussie, in plaats dat regeringsleiders zich twee dagen lang opsluiten in Brussel waarna er een nieuw verdrag uit de lucht komt vallen. Een nieuw verdrag zal tot stand moeten komen door middel van een transparante conventie waar regeringsleiders, Europarlementariërs én nationale parlementariërs enkele maanden aan schrijven en tussendoor in gesprek gaan met burgers en belangengroepen.

De EU hangt van losse verdragen en vaagheid aan elkaar. De burger ziet daarom door de bomen het bos niet meer. Er moet een duidelijkere structuur komen binnen de Europese Unie. Het democratisch gekozen Europees Parlement moet de controlerende en wetgevende macht krijgen. Het Parlement dient bijvoorbeeld de mogelijkheid te hebben om wetgeving te initiëren. Dit is nodig om tegenwicht te kunnen bieden aan de Eurocommissarissen en de Raad van Ministers.

DWARS vindt dat de EU een échte Unie moet worden. Deze Unie moet een eigen structuur hebben die uniek is en past bij de Europese geschiedenis, met haar culturele diversiteit. De Unie wordt dus niet naar Amerikaans model gevormd tot een 'Verenigde Staten van Europa'. Het Europees Parlement controleert de Europese Commissie en kiest de voorzitter daarvan. Het Europarlement krijgt de mogelijkheid een individueel lid van de Commissie weg te sturen in plaats van alleen de Commissie als geheel.

De voorzitter van de Commissie zal tevens de Europese Raad voorzitten. De Commissie zal een afspiegeling worden van de politieke verhoudingen in het Europarlement. Om effectieve besluitvorming te bevorderen wordt de Commissie verkleind.

Burgers moeten ook de mogelijkheid krijgen te kunnen stemmen op een Europarlementariër in een ander land: DWARS is voorstander van pan-Europese kieslijsten.

Het *European Citizens Initiative* dat sinds enkele jaren bestaat, geeft burgers de mogelijkheid een onderwerp op de agenda te zetten bij de Commissie. Het ECI is een potentieel middel voor verbeterde directe democratie in Europa, echter is verbetering van dit middel wenselijk. DWARS wil graag dat burgers daadwerkelijk de mogelijkheid tot inspraak krijgen.

Subsidiariteit

Wat beter nationaal geregeld kan worden dan op Europees niveau, dient ook op nationaal niveau geregeld te worden. Europa moet zich qua wet- en regelgeving primair richten op grensoverschrijdende onderwerpen als infrastructuur, vrij verkeer van personen en goederen, milieu, voedselveiligheid, landbouw en migratie. Op een aantal van deze terreinen is al regelgeving op Europees niveau, maar niet op een manier die goed werkt. Zo zou het landbouwbeleid duurzaam moeten hervormen om toekomstbestendig te worden, dus geen overmatige subsidies aan Europese boeren om hun vervuilende methoden te bekostigen. Een gemeenschappelijk, Europees en solidair migratiebeleid is in onze ogen ook noodzakelijk om eerlijke kansen te bieden aan een ieder die in een

lidstaat van Europa asiel aanvraagt.

Op andere terreinen ligt de verantwoordelijkheid primair bij de lidstaten. Hierbij is het principe van subsidiariteit leidend. Zaken die op een zo laag mogelijk niveau geregeld kunnen worden, dienen ook zo geregeld te zijn. Zo moet Europa bijvoorbeeld aansturen op de waarborging van sociale grondrechten binnen de lidstaten, maar de precieze invulling hiervan dient op nationaal niveau plaats te vinden, zoals gezondheidszorg, onderwijs, pensioenen en uitkeringen.

Het Europese gezag moet tot de orde geroepen kunnen worden als zij zich niet primair richt op grensoverschrijdende onderwerpen. Hierin kan het gele kaarten systeem een waardevolle rol spelen, op deze manier kunnen verschillende nationale parlementen een gele kaart trekken en zo de Commissie verzoeken haar voorstellen te heroverwegen. Het systeem mag niet als middel gebruikt worden door lidstaten om de Europese besluitvorming te traineren ten koste van de gehele unie. Een gele kaart is alleen geldig indien minimaal drie nationale parlementen die uitdelen.

DWARS vindt dat:

- Er na een conventie een nieuw Europees verdrag moet worden opgesteld
- Het Europees Parlement moet worden versterkt door middel van uitgebreidere wetgevende en controlerende instrumenten
- Het Europees Parlement de mogelijkheid krijgt om Commissieleden individueel weg te sturen
- Er pan-Europese kieslijsten worden gerealiseerd
- Het burgerinitiatief 'European Citizens Initiative' moet worden versterkt
- Het subsidiariteitsbeginsel centraal staat in de EU

2. SOLIDARITEIT

Eurocrisis

Op dit moment wordt de Europese Unie geteisterd door een economische crisis. Structurele weeffouten in de monetaire unie en enorme verschillen in de gezondheid en de opbouw van de economieën van de lidstaten hebben ertoe geleid dat deze crisis niet adequaat kon worden aangepakt. De Euro is hierdoor sinds 2008 onder druk komen te staan. Er is wel een monetaire Unie, maar politieke coördinatie ontbreekt.

In de ogen van DWARS dienen er structurele hervormingen op economisch, sociaal en duurzaam gebied te komen om een langdurig stabiele Unie te vormen. Investeringen in een groene en duurzame economie moeten prioriteit hebben.

Bankenunie en politieke unie

De huidige, eenzijdige focus op het marktdenken volstaat niet om de uitdagingen waar de EU nu mee kampt op te lossen. Een puur technocratische economische besturing van de Commissie en de Raad is minder effectief dan sturing die een politieke Unie kan bieden.

De Europese Unie moet in de ogen van DWARS economisch op een aantal gebieden hervormen. De Europese Unie moet de bevoegdheden krijgen om toezicht en controle te houden op banken. Een onafhankelijk instituut (ESM), gecontroleerd door het Europees Parlement, moet hierop toezien.

Transparantie van cijfers en de openbaarheid van financiële verslagen is hierbij een vereiste. Bij de controle op banken moet het Europees Parlement een sleutelrol krijgen. De Commissie en het Parlement krijgt ook de bevoegdheid het sociaaleconomisch beleid van de lidstaten op haar financiële degelijkheid te toetsen, en is in staat in te grijpen als het niet solide is. Hiervoor zullen zij alleen de kaders aangeven. Het doel moet immers een verdere harmonisatie van de Europese economieën zijn. DWARS pleit hiervoor omdat deze toetsing noodzakelijk voor het voortbestaan van de gezamenlijke Monetaire Unie én Politieke Unie. Alle economische bevoegdheden, zoals de Brusselse controle van de begrotingsdiscipline, worden gecontroleerd door het Europarlement. Zo zullen technocraten die de lidstaten controleren, ook zelf gecontroleerd worden. Het Parlement moet de mogelijkheid hebben vooraf in te stemmen met economische maatregelen.

Europees belastingbeleid

DWARS ziet graag dat belastingbeleid voor bedrijven binnen Europese kaders wordt gecoördineerd. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn dat verschil in concurrentiepositie tussen lidstaten moet worden verkleind. Een eerste stap hierin is de invoering van een Europees minimumtarief voor vennootschapsbelasting. Hiermee worden belastingparadijzen aangepakt en het risico van kapitaalvlucht verkleind. Om te voorkomen dat landen een veto hebben in wetgeving hierover, vindt DWARS dat er binnen de Raad niet met unanimiteit wordt besloten, maar met QMV (qualified majority vote). Dit geeft een evenwichtigere en rechtvaardigere manier van besluitvorming.

ESM

Het ESM (Europees Stabiliteitsmechanisme) is een financieringsprogramma dat steun biedt aan lidstaten die kampen met een te grote publieke schuldenlast.

DWARS is voorstander van dit programma, maar vindt niet dat het ESM onmogelijke eisen moet stellen aan lidstaten. Haalbare voorwaarden zijn juist in zware tijden van belang om voorzieningen goed op peil te houden. Het kwijtschelden van hoge schulden zou een oplossing kunnen zijn voor lidstaten om dit mogelijk te maken, zodat ze niet nog verder wegzakken in een zwakke positie. Landen dienen echter wel hervormingen door te voeren die op lange termijn de overheidsfinanciën gezond maken en de nationale economie een stevig fundament geven. Als zij dit structureel verzaken, riskeren ze sancties.

Een cruciaal onderdeel van de Europese integratie is de gemeenschappelijke munt. Niet alleen bepaalde gemakken zoals het niet hoeven omwisselen van valuta op reis is voordelig, ook de prijstransparantie is hiermee gewaarborgd. Het is veiliger en goedkoper om te handelen binnen de Europese Unie. Het opgeven hiervan is in de ogen van DWARS zeer onverstandig.

DWARS vindt ook dat landen die geen onderdeel zijn van de EMU, geen stemrecht hebben in beslissingen hierover. Alleen de Eurolanden beslissen over wetgeving aangaande de Euro.

Een sociaal sterk Europa

Het sociale fundament van Europa moet verder worden verstevigd. Hierbij moet bevordering van gelijke kansen tussen inwoners van de EU centraal staan. De Europese Unie coördineert het sociale beleid van de lidstaten. De aanpak van werkloosheid, het investeren in de periferie door middel van regionale structuurfondsen en het bestrijden van armoede vormen hierin belangrijke aspecten.

DWARS is van mening dat Europa ook voor de bevordering van sociale grondrechten moet staan. Europa moet toe naar een model van Europese solidariteit, waar landen elkaar ten tijde van crisis ondersteunen door middel van 'Federal Fiscal Transfers'. Ook stelt de EU minimumstandaarden op

wat betreft sociale zekerheid, bijvoorbeeld het minimumlonen en bijstandsniveau. Toch blijft het uiteindelijke primaat op het gebied van sociaal beleid bij de lidstaten.

DWARS vindt dat:

- Een onafhankelijk instituut banken controleert
- Transparantie & controle voor toezicht op banken moeten worden gerealiseerd
- Het Europees Parlement meer zeggenschap krijgt in de begroting
- De EU een minimumtarief hanteert voor vennootschapsbelasting
- De Raad niet meer beslist op basis van unanimiteit maar op basis van een kwalitatieve meerderheid
- Duurzame en groene investeringen prioriteit moeten worden in de EU-begroting
- De EU de bevoegdheid krijgt sociaaleconomische wetgeving te toetsen

3. EUROPA IN DE WERELD

Europa als baken van vrede

De mondialisering van onze leefwereld is een feit. De wereld is kleiner dan ooit en binnen het multipolaire systeem is het van belang dat de Europese Unie een verenigde actor kan zijn. DWARS vindt het daarom meer dan ooit van belang dat de EU een eenduidig buitenlands beleid voert, om zo de gezamenlijke Europese belangen in een snel veranderende wereld te waarborgen. Dit is ook in het Nederlandse belang.

De Europese Unie is van oorsprong een vredesproject, dat voortkomt uit de wens dat er nooit meer oorlog tussen Europese landen uit zou breken. DWARS acht het van belang dat vredesbevorderende waarden uitgangspunt zijn van het gemeenschappelijk buitenlands beleid.

DWARS vindt het bevorderen van mensenrechten, internationaal recht, democratie, opbouw van de rechtsstaat, gelijkheid en solidariteit een belangrijke taak van de Europese Unie. Buiten Europa wordt er bewonderenswaardig gekeken naar de manier waarop wij internationaal en regionaal samenwerken. Europa is een voorloper op het gebied van interstatelijke samenwerking. Ook moet Europa solidair zijn met de allerarmsten in de wereld; bijvoorbeeld door eerlijke handel te bevorderen in plaats van hoge tariefmuren op te trekken.

Buitenlands beleid

Het Europese buitenlandse beleid is volgens het Verdrag van Lissabon gebaseerd op de principes waarop de Europese Unie zelf gegrond is (democratie, rechtsstatelijkheid, mensenrechten, gelijkheid, solidariteit en respect voor het internationaal recht).

DWARS stelt voor dat dit beleid door een democratisch aangestelde vertegenwoordiger wordt uitgedragen. Een herkenbare persoon die de EU ook daadwerkelijk vertegenwoordigt. Daarnaast zal de Europese Unie over de hele wereld vertegenwoordigd moeten worden door een Europese diplomatieke dienst met EU-ambassades, welke naast een diplomatieke rol ook de consulaire zaken op zich zullen nemen.

Veiligheid

De Europese Unie heeft een veiligheidszone gecreëerd op het continent, waardoor defensie minder noodzakelijk lijkt te zijn. Daarentegen is in deze onrustige wereld een goede defensie op Europees niveau noodzakelijk. Europese samenwerking op dit onderwerp is efficiënter en kostenbesparend, dan wanneer het enkel op nationaal niveau geregeld wordt. Hierbij kan worden gedacht aan specialisatie van lidstaten in bepaalde defensietaken. DWARS vindt dat kosten voor dit soort Europese defensieprojecten Europees gedragen dienen te worden, en besluitvorming hierover zal op Europees niveau moeten plaatsvinden. Voor de democratische legitimiteit van een Europese defensiemacht moet het Europees Parlement meer zeggenschap krijgen.

Het Amerikaanse buitenlandse beleid richt zich meer en meer op de *Pacific*. Voor Europa betekent dit dat de Europese leden van de NAVO en de EU meer zelf op moeten lossen, maar ook dat zij, na de blamage in voormalig Joegoslavië de kans krijgen opnieuw te bewijzen de vrede in Europa zelf te kunnen waarborgen. DWARS streeft op termijn naar opheffing van de NAVO en de vervanging ervan door een Europese defensiemacht. Een goede verstandhouding met de Atlantische partners zal echter ook in de toekomst niet onbelangrijk zijn voor de Europese vrede en veiligheid.¹

Uitbreiding

DWARS is voor de toetreding van nieuwe lidstaten tot de EU. Het toelaten van nieuwe lidstaten bevordert vrede op het continent. Als landen voldoen aan de Kopenhagen-criteria (onder andere het respecteren van democratische principes, handhaving van mensenrechten en een stabiele economie) moeten zij aanspraak kunnen maken op lidmaatschap. DWARS erkent wel dat in het verleden vaak andere belangen, zoals politiek-strategische, een grote rol hebben gespeeld bij de toetreding van landen tot de EU. Daardoor zijn verschillen te groot geworden. Een te grote diversiteit staat het integratieproces in de weg. Het is echter wel zo dat landen met toetreding in het vooruitzicht grote hervormingen hebben doorgevoerd. De EU moet ernaar streven goede betrekkingen te onderhouden met landen die niet op korte termijn zullen toetreden. Een intensieve samenwerking met onze buurlanden bevordert bovendien een geopolitiek sterke positie van de EU.

DWARS vindt dat:

- Er EU-ambassades moeten komen over de hele wereld
- Er een democratisch aangestelde EU-minister van Buitenlandse Zaken komt
- De EU een gemeenschappelijk buitenlandbeleid moet uitvoeren
- Vredesbevordering en mensenrechten het uitgangspunt moeten zijn van een gemeenschappelijk buitenlandsbeleid
- Er meer integratie moet plaatsvinden naar één Europese diplomatieke dienst, geleid door een democratisch aangestelde vertegenwoordiger
- Er een Europese defensiemacht moet komen
- Uitbreiding van de EU alleen plaats mag vinden als landen voldoen aan de Kopenhagen-criteria
- De EU moet streven naar goede betrekkingen met buurlanden en landen die niet op termijn zullen toetreden
- Het Europese Handelsbeleid zou eerlijke handel moeten bevorderen

¹ Zie ook visiestuk 'Humanitaire interventies en R2P' van DWARS, GroenLinkse Jongeren

SLOT

Met dit visiestuk hebben wij getracht een duidelijk beeld te schetsen hoe wij een ideaal democratisch, sociaal en groen Europa voor ons zien in 2025. DWARS is zich er terdege van bewust dat de bovenstaande visie een ambitieus en moeilijk te bereiken toekomstbeeld schetst. In de woorden van Ralf Dahrendorf *“Europa ist eine Kopfgeburt”*, veranderingen gaan niet gemakkelijk en kunnen pijnlijk zijn. Maar anders dan veel pessimisten denkt DWARS niet dat idealistische vergezichten zoals deze zinloos zijn. De geschiedenis van de Europese integratie leert juist dat utopische idealen soms snel werkelijkheid kunnen worden. Wie had zich in 1945, te midden van de puinhopen van de laatste en meest bloedige uit een reeks van verwoestende Europese oorlogen kunnen voorstellen dat het oude continent aan de vooravond van de langste vrede in haar geschiedenis stond? Europa is in veel opzichten dan ook een groot succes gebleken maar dreigt nu aan haar eigen succes ten onder te gaan.

DWARS is er echter van overtuigd dat een slagvaardig en democratisch Europa de oplossing biedt. Een Europa dat burgers tot steun kan zijn en dat solidariteit voorop heeft staan. Want: *„Europa wächst nicht aus Verträgen, es wächst aus den Herzen seiner Bürger oder gar nicht.* **[1]**“ Een Europa dat, ondanks al haar gebreken en onvolkomenheden de Wereld als een *“Shining city upon a Hill”* een voorbeeld geeft; dat zich vredig verhoudt met haar burens en zich inzet voor wereldwijde rechtvaardigheid. *“Wo Freiheit, Menschenrechte und Pluralismus sind, da ist Europa!”* **[2]**

[1] Klaus Kinkel, Duits politicus (FDP): “Europa is niet voortgekomen uit contracten, het moet groeien uit de harten van burgers”

[2] Richard Freiherr von Weizsäcker, Duits politicus (CDU): “Waar vrijheid, mensenrechten en pluralisme is, is Europa!”

VERKLARENDE WOORDENLIJST:

Commissie = Europese Commissie: De Europese Commissie is het uitvoerende orgaan (vergelijkbaar met onze regering maar dan op Europees niveau) van de Europese Unie en bestaat uit 27 leden - één lid van elke lidstaat van de Europese Unie. De voorzitter en de leden worden aangedragen door de Raad van Europa, waarna zij worden goedgekeurd door het Europees Parlement en verkozen voor een periode van 5 jaar. De huidige voorzitter van de Europese Commissie is José Manuel Barroso.

ECI = European's Citizens Initiative: Een regeling opgenomen in het Verdrag van Lissabon om burgers meer directe invloed te geven op het beleid van de Europese Unie. Een miljoen EU-burgers, uit ten minste een kwart van de lidstaten kunnen de Europese Commissie verzoeken wetgeving voor te stellen op een gebied waarop de EU bevoegdheid heeft gekregen van de lidstaten. In minstens zeven landen moet een minimum aantal handtekeningen worden bereikt. Er kan ook via internet handtekeningen worden ingezameld. Als aan deze vereisten is voldaan, moet de Commissie binnen drie maanden besluiten of ze het voorstel omzetten in een formeel wetsvoorstel. Initiatiefnemers van het voorstel kunnen dit ook bepleiten in het Europees Parlement.

ESM = Europees Stabiliteitsmechanisme: Een financieringsprogramma van de EU om lidstaten in nood hulp te bieden, opgericht in 2012. Het beheersorgaan van het ESM is de Raad van Bestuur, samengesteld uit ministers van Financiën uit de Eurogroep (bestuurlijk orgaan waarin leden van de eurozone coördinatie op fiscaal en economisch beleid bespreken).

EMU = Economische en Monetaire Unie: Dit is een pakket van afspraken over de euro. Het werd in 1990 gelanceerd in de vorm van een drie-fasen plan met als bedoeling binnen de monetaire unie een gezamenlijke economische politiek te hanteren.

EU = Europese Unie: De Europese Unie (EU) is een intergouvernementele (=tussenstatelijke) organisatie, voortgekomen uit de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en de Europese Economische Gemeenschap. 27 Europese landen zijn op dit moment lid van de EU. De EU wordt bestuurd door de Europese Commissie; de Raad van Ministers en het Europees Parlement nemen de wetgevende taak op zich. Haar doen en laten wordt geregeld in verschillende verdragen, waarvan de laatste het Verdrag van Lissabon is. De EU maakt wet- en regelgeving voor haar lidstaten op tal van beleidsterreinen en heeft gezorgd voor een vrije markt en vrij verkeer van personen, arbeid en goederen zonder grenscontroles binnen de lidstaten.

Kopenhagen-criteria: Criteria opgesteld door de Europese Raad van regeringsleiders in 1993 om kandidaat-lidstaten te toetsen op eventuele toelating in de EU. Deze criteria zijn gebaseerd op drie pijlers: politieke (stabiele instellingen die democratie, rechtsorde, mensenrechten en de bescherming van minderheden bevorderen en waarborgen), economische (het beschikken over een functionerende markteconomie en kunnen concurreren op de interne markt) en het overnemen van de EU-wetgeving (acquis).

NAVO = De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie: De NAVO is een militair samenwerkingsverband tussen een groot aantal Europese landen (waaronder Nederland), Canada, Turkije en de Verenigde Staten. De organisatie vindt zijn oorsprong in de Koude Oorlog, waarbij het de tegenhanger was van het communistische Warschaupact. Oorspronkelijk is de NAVO gebaseerd op het principe van

collectieve verdediging: als één lid wordt aangevallen, wordt dit beschouwt als een aanval op allen en zullen zij dit lid te hulp komen. In de praktijk is dit slechts één keer voorgekomen met de aanvallen van 11 september op de Verenigde Staten. Sinds het eind van de Koude Oorlog is de NAVO opzoek naar een nieuwe invulling van haar taken en houdt zij zich vooral bezig met bestrijding van terrorisme en wereldwijde veiligheid en vrede. Ook zet zij zich soms in voor VN-missies, zoals bijvoorbeeld in Kosovo (1999) en in Libië (2011).

Pacific: Amerikaanse term voor het geografische gebied dat wij vaak aanduiden als het Verre Oosten. Omvat onder andere Korea, Japan, China en Indonesië.

Parlement = Europees Parlement: Het Europees Parlement (EP) is de Europese volksvertegenwoordiging die sinds 1979 eens per 5 jaar direct wordt verkozen door burgers uit alle lidstaten van de EU. Op het moment kan er echter slechts gestemd worden op nationale partijen die vervolgens zitting nemen in een bepaalde fracties binnen het Europees Parlement, zoals de fractie van Christendemocraten, de fractie van Sociaaldemocraten of De Groenen. Sinds het Verdrag van Lissabon in 2007 heeft het EP samen met de Raad van Europa wetgevende bevoegdheid op een groot deel van de beleidsterreinen.

Raad = Raad van Ministers: Ook wel Raad van de Europese Unie genoemd. (In het Engels: Council of the European Union, niet te verwarren met de European Council of Council of Europa). Deelt samen met het Europees Parlement de wetgevende macht en de begrotingstaak voor de Europese Unie. De Raad bestaat uit ministers van de lidstaten. Haar samenstelling wisselt naargelang het onderwerp. Als er bijvoorbeeld over landbouwbeleid wordt gesproken, zullen de minister van landbouw worden afgevaardigd door de lidstaten om namens hun regeringen te spreken. De Raad besluit meestal met Qualified Majority Voting.

QMV = Qualified Majority Vote: De manier van stemmen voor de meeste beslissingen in de Raad van de Europese Unie. In het verdrag van Lissabon staat dat een besluit is aangenomen volgens QMV als:

- Er steun is van ten minste 55% van de lidstaten.
- De voorstanders ten minste 65% van de totale populatie van de EU vertegenwoordigen.
- Een besluit kan alleen geblokkeerd worden door ten minste 4 lidstaten.

Deze regeling treedt in op november 2014. Tot die tijd wordt QMV nog bepaald volgens de oude manier waarbij lidstaten ook nog een aantal stemmen hebben die in verhouding staan met, maar niet geheel proportioneel zijn aan hun grootte.

Verdrag van Lissabon: Dit is het meest recente verdrag van de EU dat is gesloten in 2007 en van kracht is sinds 2009. Een aantal belangrijke veranderingen is de toetreding van de EU tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de introductie van het Europees burgerinitiatief (ECI). De positie van het Parlement is versterkt door wetgevende instrumenten zoals de medebeslissingsprocedure. Voor de Raad geldt dat stemmen op basis van QMV de standaardprocedure wordt. In dit verdrag is ook besloten de pijlerstructuur van de EU af te schaffen.

Aan deze visie hebben meegewerkt:

Arend van Vuren

Frank de Jong

Hester Stoker

Jola Huijberts

Karen van der Heijden

Laurens Lubbers

Remco Lopez

Stefan Bekedam

Thomas Bolding